

Reykjavíkurborg
Skóla- og frístundasvið

Viðhorf dagforeldra 2012

Tölfræði- og rannsóknþjónusta
nóvember 2012

Efnisyfirlit

Gagnaöflun og framkvæmd.....	3
Niðurstöður.....	4
Bakgrunnur.....	4
Upphaf daggæslu og dagskipulag	4
Eftirlit, upplýsingagjöf og stuðningur við dagforeldra.....	7
Samvinna dagforeldra	10
Námskeið dagforeldra	10
Viðauki I – Almennar athugasemdir dagforeldra.....	12

Gagnaöflun og framkvæmd

Í júlí 2012 var framkvæmd könnun meðal dagforeldra í Reykjavík. Þetta var í fjórða sinn sem slík könnun er framkvæmd en þær fyrri voru gerðar árin 2006, 2008 og 2010.

Markmið könnunarinnar var sem fyrr að skoða skipulag starfseminnar, samskipti dagforeldra og þjónustumiðstöðva, nýtingu dagforeldra á ráðgjöf og stuðningi daggæslufulltrúa og um fyrirkomulag eftirlits með starfseminni. Að þessu sinni var einnig spurt um nokkur atriði sem snerta samvinnu við aðra daggæsluaðila. Sendur var tölvupóstur með beiðni um þátttöku til þeirra dagforeldra sem höfðu skráð netfang hjá þjónustumiðstöð í sínu hverfi. Að þessu sinni var ekki unnt að fylgja könnuninni eftir með símtölum og því er svarhlutfall nú lægra en í fyrri könnunum eða 63%.

Tafla 1. Svörun

	2012	2010	2008	2006
Fjöldi	96	117	133	130
Svarhlutfall	63%	70%	88%	83%

Niðurstöður

Bakgrunnur

Dagforeldrarnir höfðu starfað að meðaltali í 9 ár og eins og fram kemur í töflu 2 höfðu 40% þeirra starfað í 8 ár eða lengur. Sá hópur sem tók þátt nú hefur nokkuð minni starfsreynslu en þeir sem svöruðu könnuninni árið 2010 þegar um 63% höfðu unnið svo lengi.

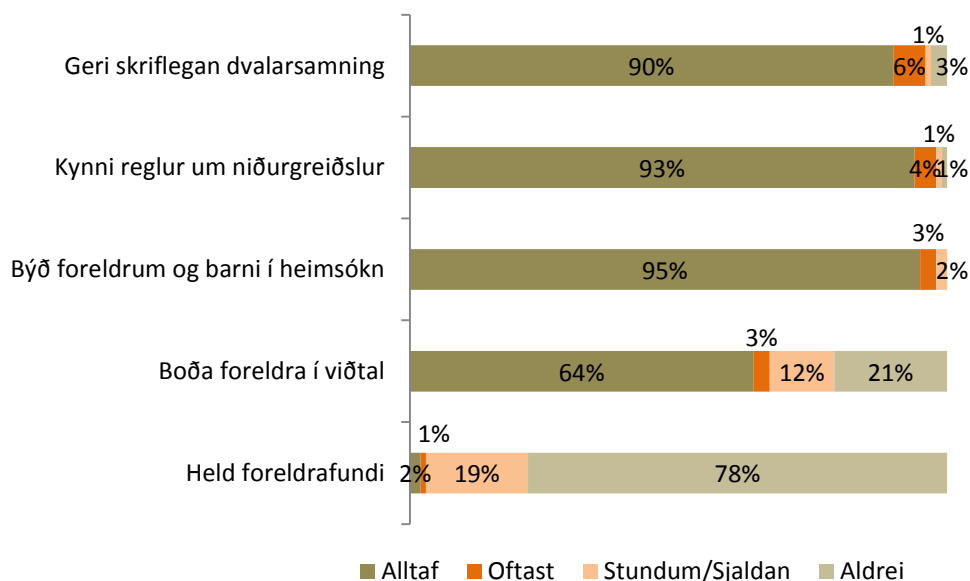
Tafla 2. Starfsaldur

	2012	2010
Eitt ár eða skemur	27%	5%
Tvö til fjögur ár	13%	25%
Fimm til sjö ár	20%	7%
8-14 ár	20%	26%
Lengur en 15 ár	20%	37%

Um 29% svarenda var með daggæsluna í Breiðholti, 27% í Laugardal/Háaleiti og 19% í Grafarvogi/Kjalarnesi. Um 8-10% svarenda voru með daggæsluna í Árbæ/Grafarholti, Miðborg/Hlíðum og Vesturbæ. Sé miðað við staðsetningu allra dagforeldra má sjá að helst skortir á að svörun í Árbæ/Grafarholti sem í samræmi við raunverulegan fjölda.

Upphaf daggæslu og dagskipulag

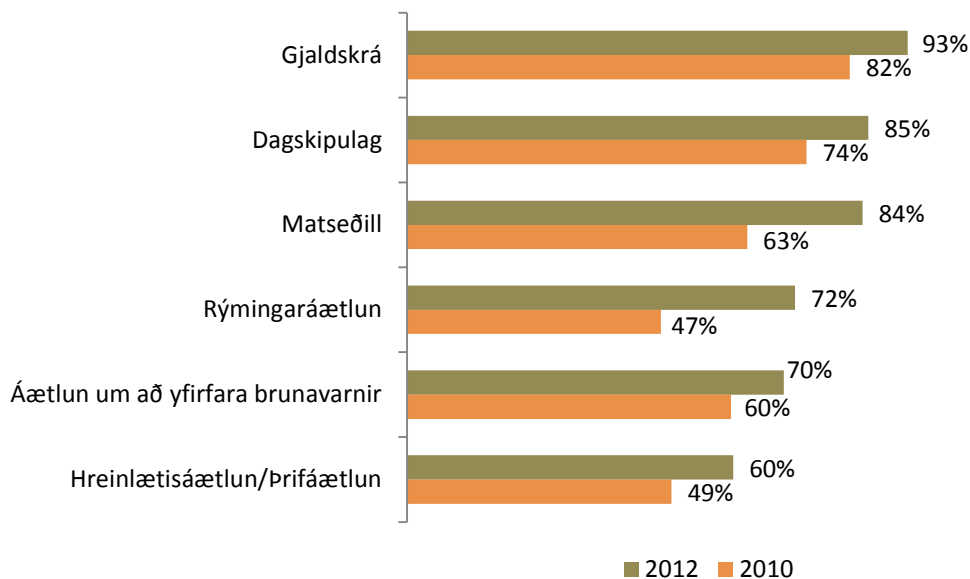
Árið 2010 voru dagforeldrar í fyrsta sinn spurðir um foreldrasamstarf og þá sögðu rúm 90% að þeir boðuðu foreldra í viðtal áður en barnið hæfi vistun. Sambærilegt hlutfall í könnuninni nú var tæp 80% eins og sjá má á mynd 1.

Mynd 1. Foreldrasamstarf við upphaf vistunar

Nær allir dagforeldrar í könnuninni gerðu skriflegan dvalarsamning, kynntu reglur um niðurgreiðslur og buðu foreldrum og barni til sín í heimsókn. Fáir héldu sérstaka foreldrafundi fyrir nýja foreldra til að kynna þeim starfið, reglur og áherslur.

Spurt var um ýmsa skipulagsþætti sem snúa að starfi dagforeldra, hvort þeir væru til staðar og þá hvort þeir væru sýnilegir/afhentir foreldrum. Um 93% dagforeldra sögðust hafa gjaldskrá. 85% voru með dagskipulag og 84% með matseðil fyrir vikuna/mánuðinn. Samanborið við árið 2010 þegar fyrst var spurt um þessa þætti hefur það aukist að dagforeldrar hafi þessi atriði skrifleg og til staðar.

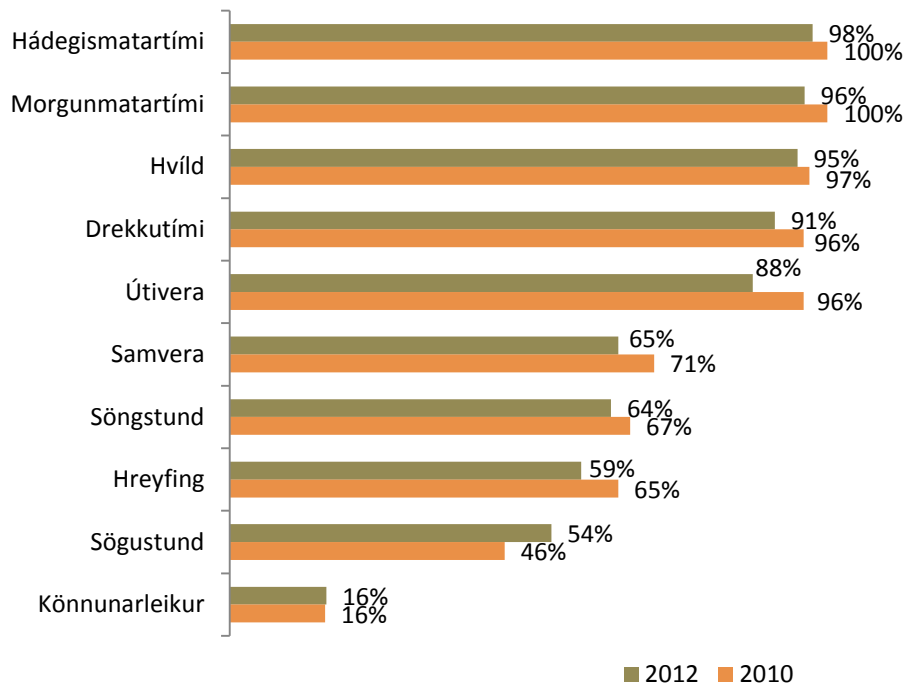

Mynd 2. Hlutfall þeirra sem hafa viðkomandi atriði skrifleg um sína starfsemi

Við hvert þessara atriða voru dagforeldrar beðnir að greina frá því hvort foreldrar hefðu aðgengi að þessum upplýsingum (s.s. á veggstöflu, afhent á prenti, á heimasíðu eða sent í tölvupósti). Í um 40% tilvika voru áætlanir um rýmingu, brunavarnir og hreinlæti ekki sýnilegar foreldrum auk þess sem 25% dagforeldra voru með dagskipulag sem ekki var sýnilegt foreldrum.

Dagforeldrarnir voru spurðir hvort þeir gerðu áætlanir um eitthvað annað í sínu starfi og þá var nefnt aðlögun, tengslamyndun við barn og fjölskyldu, vettvangs- og menningarferðir (sækja barnatónleika, vetrar- og vorhátíðir, húsdýragarðinn), þemadaga (s.s. náttfatadaga og hattadaga) og reglur um hvenær börn skulu koma og fara.

Spurt var sérstaklega um hvað kæmi fram í dagskipulagi og voru svarendur beðnir að merkja við allt sem við átti. Nær allir sögðu morgunmatartíma og hádegismatartíma vera tilgreinda þar. Þá sögðu flestir hvíld, drekkutíma og útiveru vera hluta af dagskipulagi eins og sjá má á mynd 3.

Mynd 3. Hvað kemur fram í dagskipulaginu?

Um 30% svarenda nefndu að aðrir hlutir væru í skipulaginu og nefndu meðal annars þætti eins og danstíma, fínhreyfingapjálfun, frjálsan leik og samstarf við aðra dagforeldra. Margir vildu líka koma því á framfæri að vinna með svona ung börn færi oft ekki eftir skipulagi þar sem veikindi og aðrar þarfir þeirra réðu oft meira um dagskipulag.

Ný spurning var um hvort dagforeldrið væri með heimasíðu og hvað kæmi fram á henni. Um 35% voru með heimasíðu og í töflu 3 má sjá hvað þar var helst að finna en langflestir voru að nýta heimasíðuna fyrir myndir af börnunum og aðstöðunni. Tveir dagforeldrar af 32 sem höfðu heimasíðu birtu gjaldskrá sína þar.

Tafla 3. Upplýsingar á heimasíðu

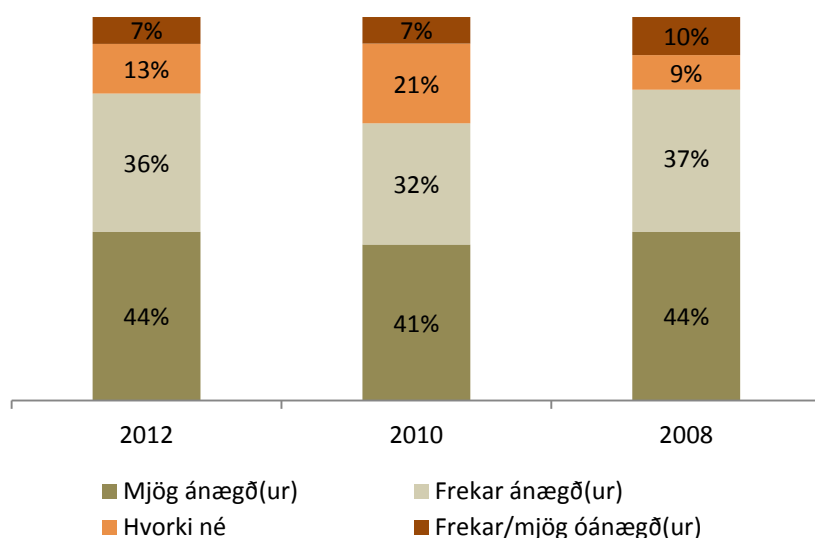
	Hlutfall
Myndir af börnum í vistun	87%
Myndir af aðstöðu inni	77%
Myndir af aðstöðu úti	67%
Fréttir af daglegu starfi	53%
Vistunartími í boði	50%
Dagskipulag	47%
Frídagar/starfsdagar	47%
Sumarfríslokun	43%
Aðlögunarferli	40%
Matseðill	40%
Reglur um veikindi barns	40%
Uppsagnarfrestur	37%
Reglur um veikindi dagforeldris	37%
Gjaldskrá	7%

Annað sem dagforeldranir birtu á heimasíðunum voru söngtextar, upplýsingar um faglegt starf og/eða bakgrunn dagforeldrisins, hvað er innifalið í gjaldskrá og fræðsla fyrir foreldra.

Allir dagforeldrar sögðust fá hrós frá foreldrum vegna starfsins, 86% oft og 14% stundum.

Eftirlit, upplýsingagjöf og stuðningur við dagforeldra

Um 80% svarenda voru ánægð með núverandi fyrirkomulag á eftirliti með starfsemi dagforeldra eins og sjá má á mynd 4. Þetta er svipað hlutfall og undanfarin ár.

Mynd 4. Ertu ánægð/ur eða óánægð/ur með fyrirkomulag á eftirliti með starfsemi dagforeldra?

Þegar dagforeldrarnir voru beðnir að nefna hvað þeir væru ánægðir með nefndu margir nauðsyn þess að hafa eftirlit og nokkrir að það væri sérstaklega gott að það væri óvænt. Einnig væri gott að öryggisatriðum væri fylgt vel eftir. Margir nefndu ánægju með viðmót þeirra einstaklinga sem sjá um eftirlitið, gott skipulag og kurteisi í samskiptum. Helsta gagnrýnin á heimsóknir eftirlitsaðila var að þeir kæmu ekki nægilega oft, væru ekki nógu lengi til að fá mynd af starfinu og að heimsóknin væri á óhentugum tíma vegna svefns/matar barnanna.

Í síðustu könnun var spurt hve oft dagforeldrar sóttu sér ráðgjöf og stuðning frá daggæsluráðgjöfum á þjónustumiðstöðvum hverfanna. Nú var bætt við spurningum um hvort þeir hefðu sótt stuðning/ráðgjöf til annarra dagforeldra eða leitað ráðgjafar á skóla- og frístundasviði. Í ljós kom að aðrir dagforeldrar eru sá aðili sem dagforeldrar leita oftast til en rúm 60% höfðu leitað þrisvar eða oftar til annarra dagforeldra á síðustu 12 mánuðum.

Tafla 4. Hvert sækir þú ráðgjöf/stuðning?

	Einu sinni	Tvisvar	Þrisvar til fjórum sinnum	Oftar	Aldrei
Daggæsluráðgjafi	20%	12%	22%	16%	30%
Annars dagforeldris	14%	10%	19%	43%	14%
Skóla- og frístundasvið	13%	6%	3%	2%	77%

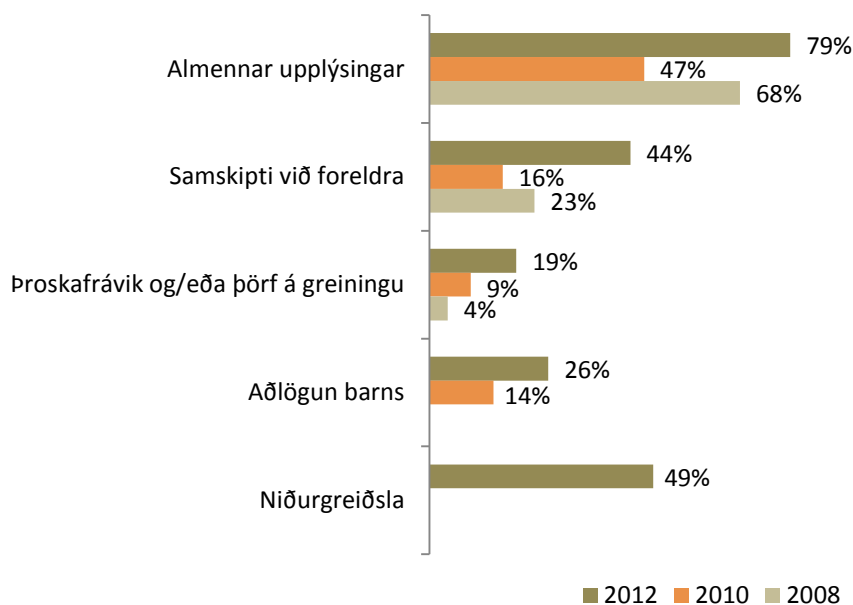
Árið 2010 höfðu 42% leitað til daggæsluráðgjafa í þjónustumiðstöð í sínu hverfi til að fá ráðgjöf og/eða stuðning í starfi en nú er sambærilegt hlutfall 70% sem er mikil aukning. Meirihluti dagforeldra voru ánægðir með ráðgjöfina/stuðninginn sem þeir fengu.

Tafla 5. Ánægja með ráðgjöf/stuðning

	Ánægð(ur)	Hvorki né	Óánægð(ur)
Daggæsluráðgjafa	75%	11%	13%
Annars dagforeldris	91%	6%	4%
Skóla- og frístundasviðs	79%	14%	7%

Ánægja með ráðgjöf daggæsluráðgjafa er svipuð og árið 2010 en þó eru heldur fleiri sem eru óánægðir.

Dagforeldrarnir voru beðnir um að nefna hvers vegna þeir hefðu leitað ráðgjafar og má sjá helstu ástæðurnar á mynd 5. Flestir þeirra sögðust hafa leitað eftir *almennum upplýsingum* um starfið og þar á eftir kom ráðgjöf vegna *samskipta við foreldra* sem hefur aukist mikið frá fyrri árum. Sama er að segja um ráðgjöf um *þroskafrávik og/ eða þörf á greiningu*. Þess ber að geta að valmöguleikinn *niðurgreiðsla* var nýr í könnuninni að þessu sinni.

Mynd 5. Hvers vegna leitaðir þú eftir ráðgjöf/stuðningi?

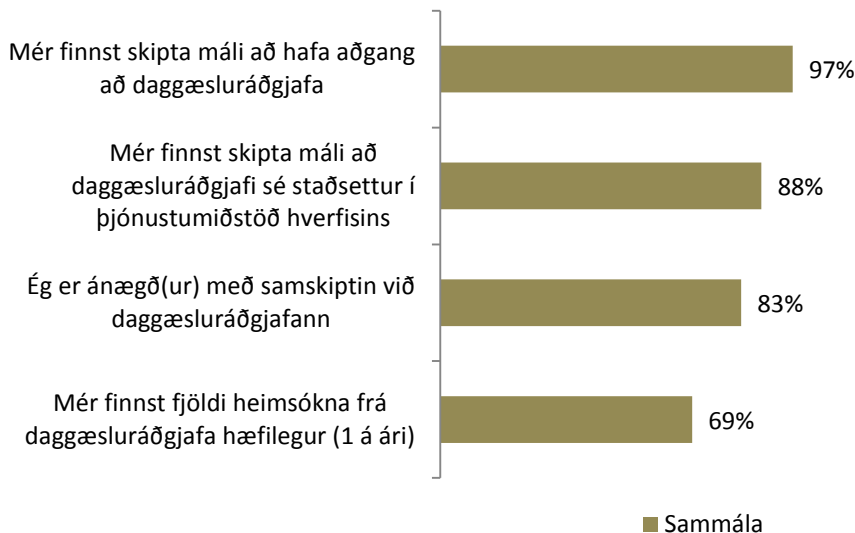
Þeir sem nefndu *annað* áttu t.d. við um veikindi barns og um túlkun á dvalarsamningi þegar átt var við daggæsluráðgjafa en nokkrir nefndu að gott væri að sækja almennt spjall um starfið til annarra dagforeldra, fá ráð um svefn og matarvenjur og ræða um börnin.

Dagforeldrarnir voru spurðir hvort þeir hefðu leitað annað eftir ráðgjöf og nefndu flestir heilsugæsluna og vini/kunningja sem væru leikskólakennaramenntaðir. Skortur á stuðningi fagaðila og ráðgjöf var nefndur.

Samkvæmt reglum um daggæslu í heimahúsum hjá Reykjavíkurborg fá dagforeldrar ráðgjafa í heimsókn a.m.k. einu sinni á ári til að tryggja samráð og veita markvissan faglegan stuðning. Daggæsluráðgjafar á þjónustumiðstöðvum sjá um þessar heimsóknir. Í könnuninni var spurt

hvort dagforeldri hefði fengið heimsókn frá daggæsluráðgjafa frá þjónustumiðstöð hverfisins á síðastliðnum vetri. Rúm 57% sögðust hafa fengið slíka heimsókn sem er mun lægra hlutfall en undanfarin ár þegar það hefur verið um 70%. Þess ber að geta að 7% mundu ekki hvort þeir hefðu fengið heimsókn. Ánægja með heimsókn daggæsluráðgjafans var í meðallagi sé miðað við síðustu kannanir, eða 87%, en ánægjan var 80% árið 2010 en 98% árið 2008.

Nýjar spurningar voru um skipulag á stuðningi/ráðgjöf við dagforeldra sem sýndu ánægju þeirra með það fyrirkomulag sem er í dag. Mestu máli skipti að hafa aðgang að slíkum ráðgjafa og fjölda heimsókna mætti auka.

Mynd 6. Um skipulag stuðnings/ráðgjafar

Ánægja með daggæsluráðgjöfina var helst sú að það væri gott að fá fagmanneskju í heimsókn til að ræða málín, þetta væru jákvæðar heimsóknir sem mikilvægt væri að fá til að halda góðu samstarfi. Heimsóknunum mætti fjölga og auka samvinnuna við ráðgjafana. Þó heyrðist það sjónarmið að þessar heimsóknir væru óþarfi þegar allt væri í lagi, sumir upplifðu að þetta væri skylduheimsókn sem skilaði litlu og nóg væri að fá eftirlitsheimsókn.

Um 61% dagforeldra fannst stuðningur og ráðgjöf vegna starfsins vera fullnægjandi en athugasemdir um það sem helst mætti bæta snéru aðallega að því að bæta ráðgjöf fyrir þá sem væru nýjir í starfi, hafa samband oftár en einu sinni á ári (ekki endilega heimsóknir), auka faglega fræðslu og ráð til að koma á dagskipulagi, ráðgjöf frá heilbrigðisstarfsfólki og aðstoða við að koma á samstarfi dagforeldra.

Ný spurning var um upplýsingagjöf til dagforeldra þar sem 66% reyndust ánægð með upplýsingagjöf almennt frá þjónustumiðstöð hverfisins, 30% voru ánægð með upplýsingagjöf frá fagskrifstofu skóla- og frístundasviðs og 27% með upplýsingagjöf frá fjármálaskrifstofu skóla- og frístundasviðs. Fáir voru óánægðir með upplýsingagjöf, helst frá fagskrifstofu eða 10%.

Í bættri upplýsingagjöf fælist betri upplýsingar um inntöku í leikskóla og aðrar breytingar sem snerta starf dagforeldra, einnig að dagforeldrar fengju upplýsingar um slíkar breytingar fyrst en fréttu þær ekki frá foreldrum eða í fjölmiðlum.

Eins og í fyrri könnunum reyndist flestum dagforeldrum auðvelt að fylgja *verklagsreglum um öryggisatriði* í starfi eða 96%. Um 66% höfðu kynnt sér *verklagsreglur um kvartanir og/eða athugasemdir um öryggisatriði* frá eftirlitsaðilum eða foreldrum sem er aðeins hærra hlutfall en í könnuninni 2010 (60%).

Athugasemdir um verklagsreglurnar snéru helst að því að hægt væri að koma með nafnlausar ábendingar, reglur um sjúkrakassa væru miðaðar við mun umfangsmeiri starfsemi og að ákveðin ósanngirni væri í reglum þegar tveir dagforeldrar ynnu saman.

Samvinna dagforeldra

Nýjar spurningar snéru að samvinnu dagforeldra við aðra dagforeldra, leikskóla eða aðra. Fáir dagforeldrar (3 af 96) áttu í markvissu samstarfi við leikskóla eða þjónustumiðstöð en ríflega helmingur sagðist starfa markvisst með öðru dagforeldri, annað hvort á sama stað eða í sama hverfi. Dæmi um samvinnu var um miðlun upplýsinga og ráða, félagsskap og útveru með börnum, samræður um faglegt starf og þroska barna. Samstarf við leikskóla fólst í heimsóknunum til að undirbúa leikskólagöngu og fá nýjar hugmyndir inni í starfið í leiðinni.

Spurðir um áhuga á markvissu samstarfi sögðust dagforeldrarnir í könnuninni helst vilja aukið samstarf við aðra dagforeldra en þó var áhugi á aukinni fræðslu og ráðgjöf frá þjónustumiðstöð og nokkuð margir höfðu áhuga á samstarfi við leikskóla í hverfinu sem ekki er til staðar í dag.

Tafla 6. Aukið samstarf

	Sækja fræðslu	Sækja ráðgjöf	Nýta lóð
Samstarf við leikskóla	49%	36%	48%
	Sækja fræðslu	Sækja ráðgjöf	Nýta aðstöðu
Samstarf við þjónustumst.	63%	52%	20%
	Hittast með börnin	Fá ráðgjöf/stuðning	
Samstarf við dagforeldra	73%	68%	

Dagforeldrar nefndu sjálfir að hægt væri að eiga samstarf um innkaup, ferðir með börnin og not af íþróttasölum grunnskóla. Einnig að þeir gætu hugsað sér markvisst samstarf við bókasöfn, frístundamiðstöðvar, heilsugæsluna og elliheimili í hverfunum.

Námskeið dagforeldra

76% dagforeldra höfðu farið á námskeiðsdag dagforeldra sem haldinn var 23. mars 2012 og er liður í símenntun dagforeldra. Það er hærra hlutfall dagforeldra en árin 2010 og 2008 þegar það var um 68%. Oftast vildu dagforeldrar ekki taka sér frí til að sækja námskeiðsdaginn vegna frítöku sem var nýyfyrstaðin hjá þeim, s.s. vegna eigin veikinda, veikinda barna, annarra námskeiða og tilfallandi fría.

Spurt var um ánægju með námskeiðsdaginn og voru 90% svarenda ánægðir í samanburði við 78% árið 2010 og 82% árið 2008. Athugasemdir við námskeiðsdaginn voru m.a. að bjóða mætti upp á barnapössun, dagskráin miðaðist of mikið við eldri börn, vinna mætti í minni hópum og nota tímann betur í faglega vinnu.

Áhugi á framhaldsnámskeið var kannaður, n.k. framhaldi af því námskeiði sem dagforeldrar sækja til að fá starfsleyfi og hvað þeir hefðu áhuga á að fjallað væri um á þannig námskeiði. Tekið var fram að kostnaður af framhaldsnámskeiði myndi greiðast af dagforeldrum sjálfum. Um 44% dagforeldranna sögðust vilja slíkt námskeið sem er svipað hlutfall og fyrri ár og margir nefndu að þeir myndu vilja að fjallað væri um næringu barna, um þroska og þroskafrávik, um rekstur, samskipti við foreldra, heilsufar og hreyfingu.

Að lokum gátu dagforeldrar komið á framfæri því sem þeir vildu um starf sitt. Mjög margir nefndu ánægju með starfið, það væri gefandi og mikil jákvæðni í starfsumhverfinu. Þessar athugasemdir fylgja í viðauka.

Viðauki I – Almennar athugasemdir dagforeldra

- Að það eigi að virða dagforeldra meira því að við vinnum mjög mikilvægt starf og erum með dýrmætasta eign foreldra í okkar höndum og eigum að vernda þau vel og gæta
- Er bara ánægð eins og er og vill ekki meirri samvinnu með eða við Reykjavíkurborg en nú er. Er sjálfsætt starfandi og vil hafa það svoleiðis ,
- Ég er mjög ánægð í mínu starfi og ég er mannleg og ég geri mistök en ég læri af þeim og horfi fram á við það þurfa allir að gera hvort sem við erum dagforeldrar eða einhverjir aðrir :)
- Ég hef mikla ánæju af því aðstarfa sem dagforeldri. Ég vildi að niðurgreiðsla vegna barna hjá dagforeldrum væri kölluð það en ekki niðurgreiðsla til dagforeldra af því ef barnið vantar þá fengi dagforeldrið einga niðurgreiðslu er það.
- Ég myndi vilja sjá meiri umhugsun um ásigkomulag barna sem mæta í gæslu. Nú finnst mörgum bera meira á því að lækni segi eitt og við annað. Barn mætir daginn eftir aðgerð..t.d. rör og nefkirtlatöku. Læknum ber ekki saman um hvenær barn megi mæta.
- Ég vil að við losnum undan því að leikskólar stilli okkur upp á móti foreldrum sambandi við það að hringja með litlum sem engum fyrirvara og bjóða börnum pláss. Síðan er um við sett í það að ákveða hvort barnið megi hætta strax eða ekki. í samfélagi sem
- Ég vildi sjá meir virðingu borin fyrir stéttinni og þar með talið af starfsmönnum menntasviðs. Væri gott ef komið væri fram við okkur eins og við værum að gera góða hluti en ekki eins og við séum alltaf að reyna að komast upp með eitthvað misjafnt.
- Fá að halda sjálfstæði og að einkamál milli mín og foreldra séu virt.
- Finnst alltaf jafn gaman í vinnuni :)
- finnst mjög gefandi og gaman að starfa sem dagforeldri en þetta getur líka verið mjög erfitt starf. S.l. tvö ár hafa verið sérstaklega góð, börnin yndisleg og fáir erfiðir dagar. Eitt árið var ég hinsvegar að brotna niður því ég var með tvö börn sem grétu mikið og fékk lítinn stuðning.
- hafa eina manneskju í fullri vinnu sem sér um eftirlitið þannig að hún komist 3x á ári til allra dagforeldra og getur gefið sér tíma til stoppa og gefa ráðgjöf ef dagforeldri þarf á því að halda, bæði með öryggisatriði og einnig með umönnun barnanna.
- Hvernig væri að hafa hverfafund með dagmömmum einu sinni í mánuði kannski klukkutíma í senn, þannig að fólk kynnist innbyrðis. Svo væri mjög sniðugt ef sveitarfélög væru með svipaðar reglur um aðstoð við dagforeldra, eins og niðurgreiðslu á námskeiðinu.
- Mér finnst mjög mismunandi eftir hverfum stuðningur við dagforeldra í kringum fjárhag og annað. Eins og í öðrum hverfum fær fólk startgjald og getur fengið leigðar dagforeldra kerrur sem ég hefði áhuga á
- Mér finnst of mikið að hafa 5 börn. Mér finnst 4 börn ættu að vera hámark og að greiðsla frá Reykjavíkurborg ætti að vera hærri í samræmi við það. Eins á Reykjavíkurborg að greiða ca. 60% herra með hverju barni, svo foreldrarnir þurfi ekki að greiða svo mikið.
- Mér finnst þetta yndislegt starf, og að geta verið heima hjá mér, með þessum litlu krílum er algjörlega ómetanlegt
- mér líkar starfið mjög vel,hef það ávalt að leiðarljósi að vera í góðu samstarfi við foreldra:))
- Mig þætti eðlilegt að sjá þessa stafsemi færast meira undir reykjavíkurborg, með auknu eftirliti og samrændum vinnubrögðum.
- Mætti vera meira eftirlit til að hjálpa við að hafa aðhald og gera orðstír dagforeldra betri. Þyrfti líka að ýtreka við dagforeldra að kynna foreldrum alltaf þegar eftirlit hefur komið.
- Nei ég er reyndar að hætta núna en ég er búin að vinna mörg farsæl ár og skil við þetta yndislega starf sáttt og glöð.
- Niðurgreiðslur mættu vera hærri til að jafna kostnað foreldra miðað við leikskóla.
- Niðurgreiðslur til foreldra þarf að hækka. Eins þarf að breyta fyrirkomulagi á niðurgreiðslum til starfsmanna Leikskóla Reykjavíkur. Það er fráleitt að dagforeldrar séu að greiða skatt af þeirra hlunnindum. Eins ætti að veita dagforeldrum afslátt á leikskólagjöldum.

- Vill alls ekki þjónustusamning við Reykjavíkurborg, vil ekki meiri samvinnu með borginni en nú er, er sjálfstætt starfandi og vill vill hafa það þannig.
- Væri gott að hafa heimasíðu tengda við reykjavíkurborg. Fá aðgang að heimasíðu. Betur mætti koma fram við dagforeldra sem að leigja húsnæði af borginni. 120.000kr leiga á húsnæði fyrir 2 er frekar stór biti. Af hverju eru húsin boðin út?
- Þessi könnun er frábær. Ég vildi hafa tíma til að svara henni ítarlegar, hef hann bara því miður ekki næstu árin. Vil endilega fá svona aftur reglulega :)
- Þetta er yndislegasta starf í heimi, traustið sem við fáum er ómetanlegt. Fáum að gæta þess dýrmætasta sem foreldrar eiga.